

Guia didàctica per treballar els drets humans a l'aula

DESCOBREIX ELS DRETS HUMANS AMB LA LIKITA

Agència Catalana
de Cooperació
al Desenvolupament

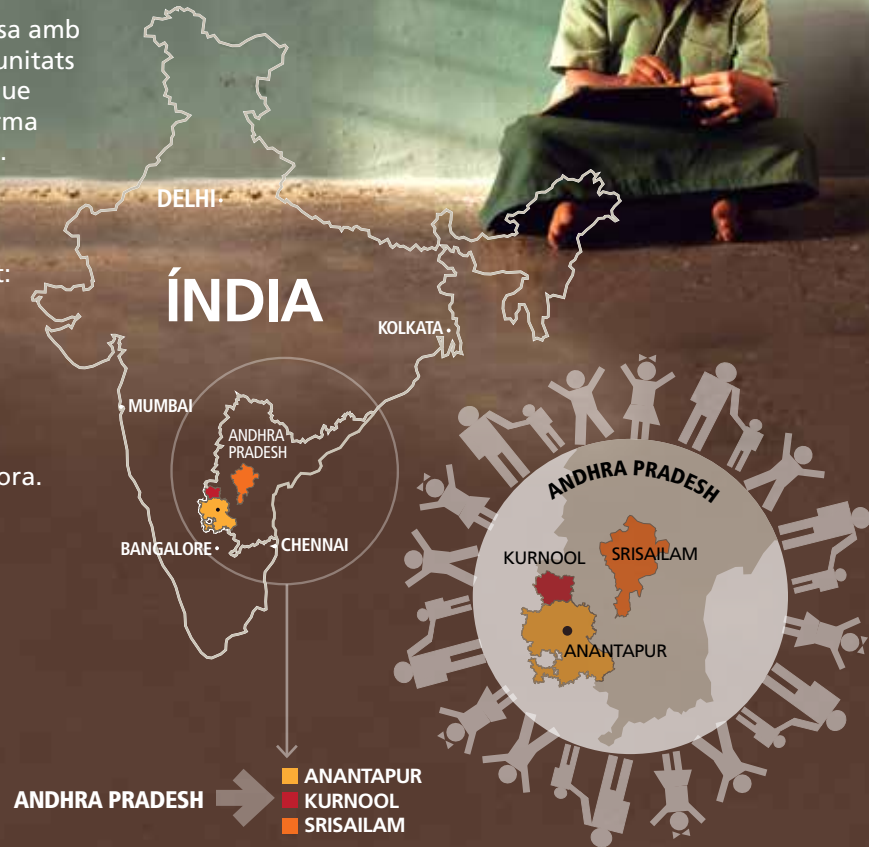
VicenteFerrer

FUNDACIÓ VICENTE FERRER

La Fundació Vicente Ferrer és una ONG de desenvolupament que neix el 1969 compromesa amb la millora de les condicions de vida de les comunitats vulnerables d'Andhra Pradesh, l'Índia: *dàlits* (que antigament s'anomenaven "intocables" de forma pejorativa), grups tribals i castes desfavorides.

Provocar un canvi que contribueixi a eradicar la pobresa d'aquests col·lectius requereix un treball en tots els àmbits del desenvolupament:

- ◆ **Educació**, per assegurar l'accés continuat i de qualitat als estudis.
- ◆ **Sanitat**, per brindar l'accés a la salut a les poblacions més desfavorides.
- ◆ **Ecologia**, per frenar la desertització devastadora.
- ◆ **Habitatge**, per garantir una llar digna per a cada família.
- ◆ **Dona**, per promoure la igualtat de gènere entre homes i dones.
- ◆ **Persones amb discapacitat**, per promoure la seva igualtat de drets i oportunitats.

FITXA TÈCNICA DE L'ÍNDIA

DADES DEL PAÍS

SUPERFÍCIE	3.287.260 km ² . 6,5 vegades la superfície d'Espanya
FORMA D'ESTAT	29 estats dins d'una República Federal
SISTEMA DE GOVERN	Democràcia parlamentària
IDIOMES	22 idiomes oficials Idiomes parlats a l'àmbit nacional: hindi i anglès
RELIGIÓ	81% hinduisme 13% islamisme 2% cristianisme 4% sikhisme, budisme i jainisme
POBLACIÓ	Segon país més poblat del món, amb gairebé 1.200 milions d'habitants (està 26 vegades més poblat que Espanya)
MONEDA	Rupia

XIFRES A L'ÍNDIA

POBRESA	<ul style="list-style-type: none"> ● 400 milions de persones viuen sota el llindar de la pobresa. (PNUD) ● 1/3 de les persones més pobres del món viuen a l'Índia. (Banc Mundial) ● El 70% de la població de l'Índia viu en zones rurals i les famílies de les comunitats desafavorides no tenen accés a l'aigua ni a l'electricitat. (Cens Índia 2011)
HABITATGE	<ul style="list-style-type: none"> ● 75 milions de llars no poden accedir a energia fiable. (First Energy) ● Encara hi ha 15 milions de persones que no disposen d'un habitatge digne. (ONU)
EDUCACIÓ	<ul style="list-style-type: none"> ● La meitat de les dones són pobres i més de 175 milions són analfabetes. (ONU 2010) ● El 26,6% de les dones han cursat estudis secundaris davant del 50,4% dels homes. (FVF) ● 28 milions de nens i nenes d'entre 6 i 14 anys treballen en lloc d'anar a escola. (UNICEF)
SANITAT	<ul style="list-style-type: none"> ● Gairebé un 25% de menors amb desnutrició al món viu a l'Índia. (FAO) ● El tercer país amb més casos de VIH. (ONU)

DRETS HUMANS

DEFINICIÓ:

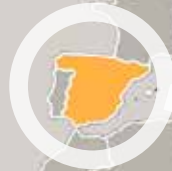
Els drets humans són inherents a totes les persones, sense cap distinció de nacionalitat, lloc de residència, sexe, origen nacional o ètnic, color, religió, llengua o qualsevol altra condició. Totes les persones tenim els mateixos drets humans, sense cap distinció.

Aquests drets són interrelacionats, interdependents, indivisibles, universals, inalienables i no discriminatoris.

La Declaració Universal dels Drets Humans, promoguda per Eleanor Roosevelt, es va signar el 1948 a París. La declaració recull 30 drets universals, com ara el dret a l'educació, a la vida, a l'assistència mèdica, a la llibertat de pensament o a un lloc de treball. Es pot consultar tota la Declaració Universal dels Drets Humans a www.un.org/es/documents/udhr.

Quins drets no s'estan complint a l'Índia rural?

Alguns s'enumeren a continuació:

DRETS HUMANS

Article 2

Tothom té tots els drets i llibertats proclamats en aquesta Declaració, sense cap distinció de raça, color, sexe, llengua, religió, opinió política o de qualsevol altra mena, origen nacional o social, fortuna, naixement o altra condició

Article 25

1 Tota persona té dret a un nivell de vida que asseguri, per a ell i la seva família, la salut i el benestar, especialment quant a alimentació, vestir, habitatge, assistència mèdica i als serveis socials necessaris; també té dret a la seguretat en cas d'atur, malaltia, incapacitat, viduïtat, vellesa o altra manca de mitjans de subsistència independent de la seva voluntat.

2 La maternitat i la infantesa tenen dret a una cura i a una assistència especials. Tots els infants, nascuts d'un matrimoni o fora d'un matrimoni, gaudeixen d'igual protecció social.

Article 26

1 Tota persona té dret a l'educació. L'educació serà gratuïta, si més no, en l'instrucció elemental i fonamental. La instrucció elemental serà obligatòria. L'ensenyament tècnic i professional es posarà a l'abast de tothom, i l'accés a l'ensenyament superior serà igual per a tots en funció dels mèrits respectius.

2 L'educació tendirà al ple desenvolupament de la personalitat humana i a l'enfortiment del respecte als drets humans i a les llibertats fonamentals; promourà la comprensió, la tolerància i l'amistat entre totes les nacions i grups ètnics o religiosos, i fomenarà les activitats de les Nacions Unides per al manteniment de la pau.

3 El pare i la mare tenen dret preferent d'escollir la mena d'educació que serà donada als seus fills.

HISTÒRIA DE LA LIKITA

Namasté!

Em dic Likita i tinc 9 anys. Visc a Raghavampalli, un poble del districte d'Anantapur. Anantapur està situat dins l'estat d'Andhra Pradesh (que significa "terra de tribus"), en un gran país com és l'Índia.

Us parlaré del lloc on visc. Es tracta d'una zona situada a l'est de l'Índia. Anantapur, en la vostra llengua, significa "ciutat de l'infinit". Us imagineu per què? Exacte, perquè és una zona on fa molta calor i les pluges es concentren en només tres mesos a l'any. En aquest districte, hi vivim 4 milions de persones i parlem en telugu, l'idioma local d'Andhra Pradesh. També sabem hindi, l'idioma comú a tota l'Índia.

La meua família és hinduista. L'hinduisme és una religió amb creences com la reencarnació, i en què resem a molts déus i deesses. Alguns dels nostres déus són molt coneguts, com Ganesha, el déu de la sort. Té cap d'elefant i cos d'ésser humà.

A casa vivim el meu pare, en Sasi, la meua mare, la Yellamma i en Ranjit, el meu germà petit. Voleu saber com és la meua llar? Les cases de les famílies més desafavorides de l'Índia rural, com la meua, es construeixen amb el que trobem al camp (fang, fusta, palla, etc.). Així era la nostra antiga casa. Ara tindrem un nou habitatge molt més segur, fet de maó i altres materials més resistents. Així, a l'època de pluges podrem protegir-nos a la nostra nova casa i evitarem exposar-nos a les picades de serps o escorpins. Tant el nostre veïnat com la Fundació Vicente Ferrer ens estan ajudant a construir-la. La casa estarà a nom de la meua mare, una cosa que abans no era possible a l'Índia. A poc a poc estan canviant moltes coses, i, nosaltres, dones i nenes, lluitem pels nostres drets.

Quan acabem la casa quedarà com aquestes cases blanques que veieu en la fotografia.

La meva família i jo tenim moltes ganes que estigui construïda per anar-hi a viure. A casa, ara no tenim aigua ni electricitat.

La meva mare o jo anem cada matí al pou a recollir l'aigua que necessitem per al dia. Les cases de la foto són les d'unes famílies veïnes. El dibuix que veieu a terra és un *rangoli*: un dibuix que creen les dones amb pols d'arròs. El fan als matins, i els dies festius estan especialment decorats. El *rangoli* és un dibuix per donar la benvinguda i, segons les nostres creences, serveix per protegir les cases. Si algun dia vinguéssiu al meu poble us faríem un *rangoli* preciós.

Fa poc, a l'escola vam parlar dels drets humans. El dret a l'habitatge i a viure en un entorn de pau i seguretat n'era un. En el lloc on visc hi ha molts nens i nenes que no tenen la mateixa sort que jo, i continuen vivint en cases de fang i palla. Com que no estan elevades, corren el risc que els piquin serps o escorpins. A més, si plou molt aquestes cases poden esfondrar-se o inundar-se. Si passa això, han d'abandonar casa seva i anar-se'n a les ciutats, on la vida és encara més dura i complicada per a les famílies.

అ అ అ అ అ
అ అ అ అ అ
అ అ అ అ అ
అ అ అ అ అ
అ అ అ అ అ
అ అ అ అ అ
అ అ అ అ అ
అ అ అ అ అ
అ అ అ అ అ

గ

2	+	1	86	
4	+	59		
6	+	01		
8	+	76		
			<u> </u>	

గ

Aquesta és la meva escola de reforç; hi anem tots els nois i noies del poble per repassar les lliçons, abans i després d'anar a escola. Ens asseiem en cercles per cursos i el mestre ens explica la tasca que ens toca. Hi anem cada dia de dilluns a dissabte.

Voleu conèixer La meva escola de reforç?

Com veieu, ens asseiem a terra; és el que hem après de petites i forma part de la nostra cultura. No només ens asseiem a terra a classe, també durant els àpats. Ens agrada molt decorar l'escola amb dibuixos i làmines de les lliçons que aprenem. M'han dit que al vostre país també ho feu, oi? A mi m'encanta que el meu mestre em faci sortir a la pissarra, i quan pregunten coses sóc la primera a respondre. Fem els deures en una petita pissarra que tenim cada estudiant. M'agrada molt estudiar i m'encantaria ser enginyera. La meva àvia i la meva mare no van tenir les oportunitats que jo tindrè. Per això vull aprofitar-les al màxim.

Sabíeu que l'educació és una altra dret que tenim totes les persones? La meva mare m'ha explicat que, abans, a ella no la deixaven anar a classe, els nens sí que podien, però elles, des de petites, s'havien de quedar a casa fent les tasques domèstiques i cuidant dels germans. La gent del meu poble diu que abans no passava això, que hi hagués més nenes que nens a l'escola. De fet, a moltes zones de l'Índia encara hi ha moltes nenes que no van a l'escola o que deixen les classes després de la primària per ajudar a casa.

Els meus mestres diuen que l'educació hauria de ser igual per a totes les persones, i que ha de ser de qualitat i gratuïta. Segur que si ens unim i ens mobilitzem, podem aconseguir un món on totes les persones puguin anar a escola.

El pare de la meva amiga Yamuna és el mestre i ens ensenya moltes coses.

D'aquesta manera, ajudo el meu pare a llegir cartes i a escriure'n. El meu pare és pagès, com la majoria dels meus veïns i veïnes, i mai no ha anat a l'escola. Per això està molt content amb mi i diu que sóc una estudiant boníssima. Es lleva molt aviat cada dia per anar al camp i cuidar les nostres collites, gràcies a les quals podem menjar tota la família. Abans només es plantaven cacauets, però ara també tenim molts arbres fruiters. Gràcies a la Fundació i amb la col·laboració de les famílies del poble, s'han construït pous amb què podem regar sense malgastar l'aigua. Això ens permet obtenir diverses collites cada any. Fins i tot, de vegades el meu pare surt a vendre els productes que cultiva i jo moltes vegades l'ajudo a fer els comptes.

La meva mare també treballa al camp, i també a casa. Ara està embarassada i estic molt contenta perquè tindrà un germanet. Veieu el vestit que porten les dones? Es diu sari, i és una tela de 5 metres que s'enrotlla al cos i queda com un vestit. Una altra cosa que ens pregunta molta la gent quan ve a veure'ns és com es diu aquest punt que portem al front. Es diu *bindi* i antigament el portaven les dones casades, com a símbol de protecció. Ara el fem servir com a element decoratiu, i n'hi ha de diversos colors. Els nois també el porten.

Al meu poble hi ha una treballadora sanitària, sempre du un sari verd i és la que s'ocupa de curar algunes malalties i, sobretot, d'atendre les dones embarassades. Els dona consells i medicaments, quan cal. Aquesta dona del sari verd (o treballadora sanitària) l'escull el *sangham* (l'associació de dones del poble). És una persona molt estimada entre la comunitat i confiem molt en ella.

La meva mare va amb la treballadora sanitària a un programa de complement nutricional,

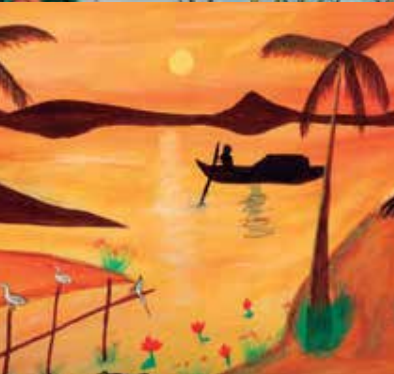
juntament amb altres dones embarassades i alguns nens i nenes petits. El programa consisteix a donar-los un ou dur uns dies, i uns altres dies una pasta de cereals i sucre, perquè puguin prendre els nutrients que necessiten per estar sans i forts.

Quan em poso malalta i la treballadora sanitària no pot atendre'ns, hem d'anar a l'hospital. Per a algunes persones, això suposa un llarg camí, però ens hem adonat de la importància d'anar al metge per recuperar-nos. Allà, els doctors i doctores ens atenen. Les persones que no tenim gaires recursos no hem de pagar res. Tanmateix, la gent que té més diners paga els medicaments o els tractaments necessaris.

Des que tenim els hospitals de la Fundació, les dones ja no tenen els fills a casa. Al costat de les mares sempre hi ha les àvies i són elles les que renten els nounats. Ho fan d'una manera que us semblaria molt curiosa, posant-se'ls a la falda.

La Fundació vol garantir l'accés a la sanitat per a totes les persones, perquè, de vegades, les comunitats més desafavorides no gaudeixen d'aquest dret fonamental. A causa de la malnutrició, alguns nens i nenes són més petits del que haurien de ser per l'edat que tenen. Totes les persones tenim dret a l'alimentació, anar vestits i a l'accés a la sanitat. Seria meravellós un món on totes les persones poguéssim tenir un metge a prop, i que tinguéssim accés a aliments i medicaments per no posar-nos malalts.

ACTIVITAT → Dibuíxem els drets humans

Desenvolupament: L'alumnat ha de representar, mitjançant un dibuix, un dret humà de què hàgim parlat. Per exemple, si escollim el dret a l'educació, poden dibuixar a nens i nenes a l'escola, etc.

Conclusió: El desenvolupament d'aquesta activitat ens permet treballar amb l'alumnat la importància d'accedir a drets com l'educació, la sanitat o l'habitatge. L'objectiu és que els nois i noies es posin al lloc de les persones que no gaudeixen d'alguns drets fonamentals, ja sigui a l'Índia o al nostre país.

ACTIVITAT → Sopa de lletres

Descobreix les paraules a la sopa de lletres

NAMASTE
RUPIA
ÍNDIA
BINDI
SARI
CASTES
RANGOLI
DRETS
EDUCACIÓ
HABITATGE
SANITAT

E	S	A	N	I	T	A	T	P	L	D
D	W	S	A	R	I	J	Ñ	B	O	R
U	I	B	M	L	N	F	R	G	B	E
C	L	M	A	S	D	Z	X	A	K	T
A	O	Q	S	B	I	N	D	I	U	S
C	G	F	T	Z	A	C	M	R	G	A
I	N	H	E	J	L	K	B	V	N	F
O	A	B	R	C	A	S	T	E	S	I
N	R	H	A	B	I	T	A	T	G	E
R	U	P	I	A	S	G	E	O	E	P

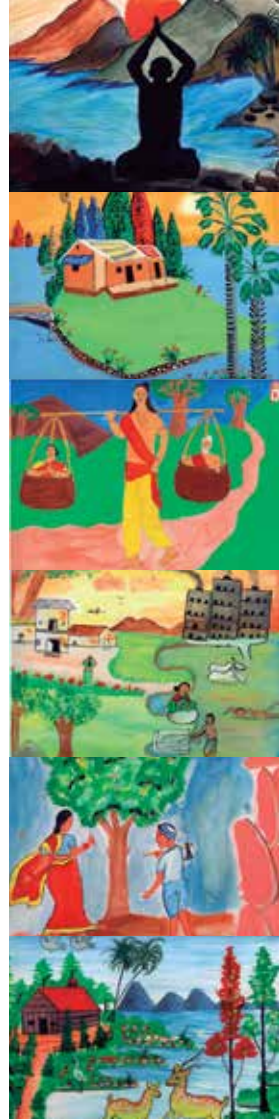

ACTIVITAT

Mural o collage dels drets humans.

Desenvolupament: L'alumnat ha d'elaborar un mural o un collage amb materials que pugui trobar en revistes, articles de diari o a Internet. En aquest collage o mural, han de representar els drets humans de què hem parlat. Per exemple, podem cercar a Internet imatges que facin referència al dret a l'educació, a la sanitat o a l'habitatge (escoles, nens i nenes estudiant, hospitals, diferents tipus d'habitatge, etc.). Després de la fabricació del mural, reflexionaran sobre les imatges.

Conclusió: El desenvolupament d'aquesta activitat ens permet treballar amb l'alumnat les diferències existents en l'accés als drets humans que tenen les persones. L'objectiu és que els nois i noies es posin al lloc de les persones que no gaudeixen d'alguns drets fonamentals, ja sigui a l'Índia o al nostre país.

ACTIVITAT Uneix amb fletxes

Saps què signifiquen totes aquestes paraules? Podries unir cada paraula amb el seu significat?
Recorda que n'hem parlat! Uneix amb fletxes

RUPIA

Vestit tradicional que fan servir les dones de l'Índia. És una tela molt llarga que s'enrotlla al cos.

CASTES

Forma de saludar originària de l'Índia.

BINDI

Element decoratiu utilitzat a l'Índia. És un punt de color vermell situat en la part central del front, a prop de les celles. També pot ser una joia.

SARI

Nom de la moneda que es fa servir a l'Índia.

RANGOLI

País ubicat a Àsia.

ÍNDIA

Dibuixos fets per les dones als terres de patis i entrades de les cases. Són un símbol de benvinguda, de protecció i de culte.

NAMASTE

Sistema de divisió social propi de la cultura hindú. Cada persona pertany a una casta, que no podrà canviar en tota la seva vida. Les persones de les castes més baixes són considerades les més impures i són les que tradicionalment han estat més discriminades.

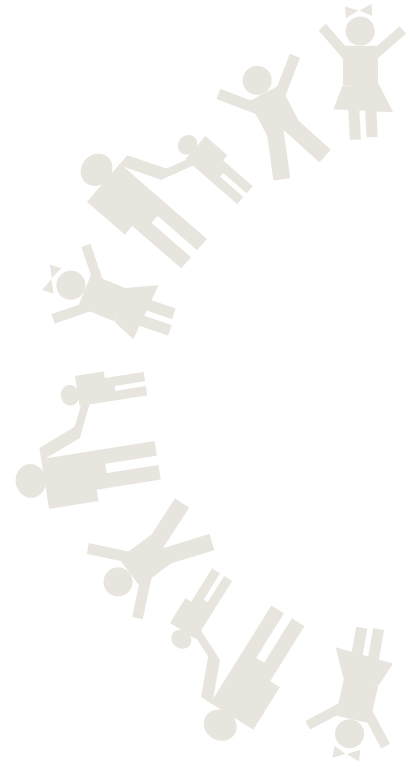

ACTIVITAT

Creació d'un còmic

Desenvolupament: L'alumnat, distribuït en grups, ha de crear un còmic on quedin reflectits els drets humans de què hem parlat, ja sigui a l'Índia o al nostre país. Es pot reforçar l'activitat amb algun material extret d'Internet. Cada grup presenta els seus còmics davant dels seus companys i companyes per reflexionar de manera conjunta sobre la satisfacció o vulneració d'aquests drets.

Conclusió: L'objectiu és que els nois i noies es posin al lloc de les persones que no gaudeixen d'alguns drets fonamentals, ja sigui a l'Índia o al nostre país. (Per exemple, a Espanya, persones desnonades que no tenen llar; a l'Índia, persones que viuen en una cabanya que s'ha ensorrat a causa de les pluges). El professor o professora pot aprofundir sobre la temàtica dels drets humans per afavorir el treball de l'alumnat.

Dibuixos fets per estudiants de l'escola de reforç de la FVF de N.N.P.Thanda (2011)

ACTIVITAT**Resposta correcta****Saps quina és la resposta correcta?****1 Què són els drets humans?**

- a) Són bons desitjos perquè la humanitat pugui viure en harmonia.
- b) Són una utopia.
- c) Són principis fonamentals, inherents a cada ésser humà, que garanteixen una vida en dignitat, amb ple exercici de les nostres qualitats, la nostra intel·ligència i capacitats.

2 De quins drets humans ens parla la Likita?

- a) De tots els drets humans.
- b) Del dret a l'habitatge, a l'educació i a la salut de totes les persones.
- c) Dels drets dels nens i les nenes.

3 Què significa el dret a l'habitatge?

- a) Tenir una casa.
- b) Tenir un espai propi en condicions adequades per viure dignament, amb accés a serveis bàsics.
- c) Poder protegir-se de les pluges i les picades de serps i escorpins.

4 Què significa el dret a l'educació?

- a) Garantir una educació de qualitat i gratuïta per a totes les persones.
- b) Tenir una escola a prop de casa.
- c) Que els teus mestres i mestres t'ensenyin coses noves.

5 Què significa el dret a la salut?

- a) Que les persones vagin als hospitals.
- b) Tenir accés a atenció mèdica de qualitat i calidesa, que sigui gratuïta i que es garanteixi una bona alimentació per a totes les persones.
- c) Únicament que ens atengui una doctora o un doctor.

drets

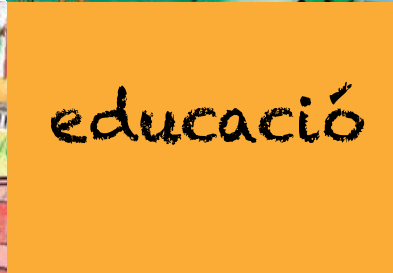
benestar

salut

educació

dignitat

igualtat

infància

justícia

→ **Declaració universal dels drets humans:**

<https://www.un.org/es/documents/udhr/>

→ **Pàgina de Nacions Unides amb jocs interactius:**

<http://www.aventurafascinante.org/>

→ **Publicacions sobre Drets humans de Save the Children:**

<http://www.savethechildren.es/cendoc.php>

→ **Convenció sobre els Drets de l'Infant:**

<http://www.unicef.es/infancia/derechos-del-nino/convencion-derechos-nino?gclid=ClvOmuHVxLOCFanjwgodB1wAGg>

→ **Pàgina web oficial de la Fundació Vicente Ferrer:**

<http://www.fundacionvicenteferrer.org/es/>

→ **Fitxa tècnica "castes" (programa Mandala Igualdad):**

<http://www.fundacionvicenteferrer.org/mandalaigualdad/MandalaigualdadFichaPresentacion.pdf>

VicenteFerrer

www.fundacionvicenteferrer.org - 902 222 929 - sensibilizacion@fundacionvicenteferrer.org